

Kader Verantwoordingsdag

1. Situering

In het Vlaams regeerakkoord 2024-2029 is opgenomen dat de Vlaamse Regering, in samenspraak met het Vlaams Parlement, de aandacht voor de begrotingsuitvoering zal vergroten. Daartoe wordt de kwaliteit van de Beleids- en Begrotingstoelichtingen (BBT's) verbeterd. Bovendien zal voor de parlementaire bespreking van de jaarrekening een Verantwoordingsdag worden georganiseerd.

In de beleidsnota 2024-2029 van Financiën en Begroting wordt dit verder toegelicht: *“Op Verantwoordingsdag licht de Vlaamse Regering telkens de beleids- en begrotingsuitvoering van het voorbije jaar inhoudelijk en financieel toe. De impact en conclusies van die beleids- en begrotingsuitvoering worden op hun beurt maximaal doorvertaald naar toekomstig beleid.”*

Door ook aandacht te besteden aan de uitvoering van het beleid wil Verantwoordingsdag naast een inzicht in de financiële jaarverslaggeving ook een beter zicht bieden op de resultaten van het regeringsbeleid in het voorbije jaar. Verantwoordingsdag wil ook een nieuwe dynamiek geven aan de prestatiebegroting en beleidsevaluatie, en bijdragen aan het versterken van een leer- en verbetercultuur binnen de Vlaamse overheid.

De Werkgroep Leesbaarheid van de Begroting van het Vlaams Parlement kreeg van het Uitgebreid Bureau de opdracht om de invoering van een Verantwoordingsdag en de verbetering van de kwaliteit van de BBT's voor te bereiden.

Hiertoe werd binnen de Werkgroep Leesbaarheid van de Begroting een technische werkgroep opgericht, die onder leiding van het Rekenhof de opdracht heeft om de Verantwoordingsdag uit te werken, met als doel een eerste Verantwoordingsdag in 2027.

2. Kader

Deze nota werkt de contouren van de Verantwoordingsdag in het Vlaams Parlement verder uit. Daarbij komen volgende aspecten aan bod:

- De *kalender*: het gewenste tijdstip van de Verantwoordingsdag en de gevolgen voor de kalender van het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering, de administratie en het Rekenhof.
- De *verantwoordingsmodaliteiten*: wie legt verantwoording af en wat betekent dit voor de parlementaire behandeling?
- De *voorwaarden voor een degelijke rapportering* door de Vlaamse Regering en het Rekenhof: o.a. het tijdig bezorgen van de verantwoordingsstukken aan het Rekenhof en een verbeterde kwaliteit van de BBT's begrotingsuitvoering (BU).
- De *inhoud en de 'scope'* (in grote lijnen): de afbakening in de tijd (over welke periode wordt verantwoording afgelegd?) en de ruimte (welke entiteiten worden bij de verantwoording betrokken?)

2.1 Kalender

Huidige werkwijze

Het ontwerp van decreet houdende de rekening van de Vlaamse Gemeenschap van het begrotingsjaar x (hierna het ontwerp) moet volgens art. 46 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (VCO) ten laatste op 21 mei van het jaar x + 1 worden ingediend bij het Vlaams Parlement. Op dezelfde dag moeten ook de BBT's-BU worden ingediend. Eind juni van het jaar x + 1 wordt het rapport van het Rekenhof over de rekening bij het Vlaams Parlement ingediend.

In de Commissie Financiën start traditioneel nog vóór het zomerreces de algemene bespreking van het ontwerp met een algemene toelichting door de minister van Financiën en Begroting en de algemene voorstelling van het rapport van het Rekenhof.

Daarna bespreken alle vaste commissies voor hun bevoegdheden het ontwerp op basis van de BBT's en rapporteren zij aan de Commissie Financiën (conform de werkwijze die wordt gehanteerd bij de begrotingsontwerpen). De VCO voorziet in artikel 47 dat de stemming van het ontwerp plaatsvindt tegen 21 oktober van het jaar x + 1¹.

Voorstel voor een eerste Verantwoordingsdag in het Vlaams Parlement

Er wordt voorgesteld om voor de timing van Verantwoordingsdag *voorlopig*² niet af te wijken van de huidige werkwijze en Verantwoordingsdag eind juni te organiseren.

Voor wat betreft de eerste Verantwoordingsdag in 2027 wordt de volgende agenda voorgesteld:

Maandag 28 juni 2027	<u>Verantwoordingsdag</u> <ul style="list-style-type: none">- Protocollair gedeelte in de plenaire vergadering (in aanwezigheid van de voltallige regering)<ul style="list-style-type: none">o Toelichting op hoofdlijnen door de minister-president van de Vlaamse Regering (beleidsmatige verantwoording) en de minister van Financiën en Begroting (financiële verantwoording) over de beleids- en begrotingsuitvoering 2026;o Toelichting op hoofdlijnen door de Voorzitter van de Nederlandse kamer van het Rekenhof bij het rapport van het Rekenhof over de beleids- en begrotingsuitvoering 2026;o Geen debat, wel direct na de plenaire vergadering publicatie van het rapport van het Rekenhof (het ontwerp van de rekening, de BBT's BU en het nog te creëren globaal uitvoeringsrapport bij de rekening (zie verder onder 2.3) zijn al vroeger beschikbaar).
Dinsdag 29 juni 2027	<u>Debriefing door het Rekenhof</u> <p>De dag na Verantwoordingsdag geeft het Rekenhof een uitgebreide toelichting over het gevoerde verantwoordingsonderzoek aan de geïnteresseerde volksvertegenwoordigers.</p>

¹ In de feiten wordt deze datum met circa 4 weken overschreden.

² Op termijn zou er een aanpassing van de parlementaire kalender moeten gebeuren, zodat de parlementaire behandeling van de rekening vroeger in het jaar op de parlementaire agenda kan komen en alle commissiebesprekingen vóór het zomerreces worden georganiseerd. Op die manier kunnen de conclusies van de bespreking van de beleids- en begrotingsuitvoering tijdig worden meegenomen naar de begrotingsopmaak van het volgende jaar.

	Eén dag is te kort om per commissie een infomoment te organiseren, we houden dus best één infomoment (bijv. in De Schelp).
Woensdag 30 juni 2027	<u>Debat in de plenaire vergadering</u> Plenair debat over de beleids- en begrotingsuitvoering 2026 (in aanwezigheid van de voltallige regering). Het Rekenhof neemt niet deel aan het debat.
Juli – begin oktober 2027	<u>Commissiebesprekingen</u> Behandeling van de beleids- en begrotingsuitvoering (via het ontwerp van de rekening 2026 en de begeleidende BBT's- BU) in de 12 commissies in aanwezigheid van de bevoegde ministers en, indien de commissies dit wensen, een afvaardiging van het Rekenhof (bijv. als het Rekenhof meer uitgebreide onderzoeken heeft gevoerd).
Eind oktober – half november 2027	Stemming in de plenaire vergadering over de rekening 2026.

2.2 Verantwoordingsmodaliteiten

Er wordt voorgesteld dat tijdens het protocollair gedeelte (Verantwoordingsdag) zowel de minister-president van de Vlaamse Regering als de minister van Financiën en Begroting de verantwoording van de Vlaamse Regering toelichten in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement, in aanwezigheid van de voltallige Vlaamse Regering.

De Voorzitter van de Nederlandse kamer van het Rekenhof geeft vervolgens een wederwoord, dat een kort en globaal overzicht biedt van het door het Rekenhof uitgevoerde verantwoordingsonderzoek.

2.3 Voorwaarden voor een degelijke rapportering door de Vlaamse Regering en het Rekenhof

Timing voor het indienen van de verantwoordingsstukken

Momenteel worden de toelichtingen over de beleids- en begrotingsuitvoering (BBT's-BU) samen met de rekening uiterlijk op 21 mei van het jaar dat volgt op het boekjaar ingediend bij het Rekenhof (cf. artikel 46 VCO). Ook het nog te creëren globaal uitvoeringsrapport bij de rekening³ zou op een bepaalde datum bij het Rekenhof ingediend moeten worden.

Luidens het regeerakkoord en de beleidsnota Financiën en Begroting heeft Verantwoordingsdag precies de bedoeling om t.a.v. de huidige bespreking van de rekening meer aandacht te besteden aan de toelichting bij de beleids- en begrotingsuitvoering. Om die reden zal ook de controle van het Rekenhof t.a.v. de huidige certificering van de rekeningen een bredere evaluatie moeten voeren van de kwaliteit van de verantwoordingsdocumenten bij de beleids- en begrotingsuitvoering, zoals de BBT's-BU, het globaal uitvoeringsrapport bij de rekening, maar ook andere vormen van

³ Binnen de technische werkgroep die Verantwoordingsdag verder uitwerkt zal nog een voorstel voor een *uitvoeringsrapport* bij de rekening worden voorgelegd (consistent met de algemene toelichting bij de begroting, o.a. macro-economische en maatschappelijke ontwikkelingen).

beleidsverantwoording zoals jaarverslagen van rechtspersonen, uitgaventoetsingen en beleidsevaluaties. Hoe vroeger deze documenten aan het Rekenhof worden bezorgd, hoe meer tijd en diepgang het Rekenhof kan besteden aan deze evaluatie.

Volgens de voorgestelde agenda van Verantwoordingsdag 2027 (cf. supra) publiceert het Rekenhof zijn verantwoordingsonderzoek op 28 juni 2027, d.i. twee dagen vroeger dan binnen de huidige werkwijze (30 juni).

Dit betekent dat, in het scenario waarin de documenten niet vroeger dan 21 mei zouden worden bezorgd, het Rekenhof over minder tijd dan vandaag zou beschikken, en dus niet meer kan doen dan de huidige evaluatie van de kwaliteit van de BBT's-BU op hoofdlijnen. Opdat het Rekenhof een meer grondige evaluatie zou kunnen doen zal de deadline voor het bezorgen van deze documenten vóór 21 mei moeten liggen⁴.

Het zal grote inspanningen vragen van de Vlaamse regering en haar administratie om deze documenten sneller dan nu op te leveren én de kwaliteit ervan te verbeteren. De inschatting is dat dit enkele jaren kan duren en ook de publicatiekalender van andere regeringsrapporten kan beïnvloeden. Er wordt voorgesteld om in overleg een planning uit te werken die deze vervroeging stelselmatig doorvoert, gespreid over een aantal jaren.

Verbetering van de kwaliteit van de BBT's

Voor de voorgenomen diepgaandere analyse van de verantwoordingsdocumenten bij de beleids- en begrotingsuitvoering dient de kwaliteit van de huidige BBT's BU nog verbeterd te worden. Binnen de technische werkgroep zal het departement Financiën en Begroting hiertoe een voorstel uitwerken.

2.4 Inhoud en scope

De verantwoording door de Vlaamse Regering omvat een inhoudelijke en financiële toelichting van de beleids- en begrotingsuitvoering van het voorbije jaar. Dit zal gebeuren aan de hand van documenten die nu al worden voorgelegd, zoals de algemene en geconsolideerde rekening, het decreet tot eindregeling van de begroting en de BBT-BU's - waarbij deze laatste wel kwalitatief verbeterd moeten worden -, aan te vullen met een globaal uitvoeringsrapport en andere vormen van beleidsverantwoording (zie hoger).

Het Rekenhof zal in de eerste plaats nagaan of deze financiële en beleidsmatige verantwoording getrouw en volledig is (kwaliteit van de verantwoordingsstukken), zoals gezegd zal de scope van deze evaluatie verder afhangen van de termijn waarbinnen de documenten aan het Rekenhof worden bezorgd.

Een interne werkgroep binnen het Rekenhof werkt de verdere onderdelen van het verantwoordingsonderzoek nog uit, er zullen alvast binnen een vijftal beleidsthema's kleinere performantie-audits naar de verantwoording en de resultaten van dit beleid worden uitgevoerd.

⁴ Een meer grondige evaluatie van de kwaliteit van de BBT's op hoofdlijnen zou minstens twee extra weken vragen. Een uitdieping van een bepaald thema, zoals bijvoorbeeld de kwaliteit van de gebruikte indicatoren, zou nog eens minstens twee extra weken vragen.